

DTP1

(příprava textu pomocí počítače)

Kapitola 4 / Hladká sazba

Petr Lobaz, 8. 3. 2006

Typografie

- umění neviditelnosti

PROČ MÁME TYPOGRAFICKÁ PRAVIDLA?

- zlepšení čitelnosti
- štábní kultura, lepší spolupráce mezi sazeči
- některá pravidla přešla do pravopisu

- veškerá typografická pravidla jsou pouze doporučení
- nedodržení je možné, víme-li, co děláme

Typografie

- základ – písmeno (litera, glyf)
- řazení písmen do slov,
slova do řádků,
řádky do odstavců,
odstavce do plynulého textu
⇒ hladká sazba
- jiná sazba: pořadová, tabulková, matematická,
slovníková, notová, ...

Řazení písmen

- velikost písmena určena kuželkou (box s počátkem)
- 1 čtverčik – výška kuželky

Řazení písmen

- pro potřeby řazení písmen se čtverčik dělí na 18 nebo 20 dílů
- po okrajích glyfu je na kuželce volné místo – nálitek
- při běžném řazení písmen tvoří nálitky mezípísmenné mezery
- pro některá slova či dvojice písmen je třeba mezípísmenné mezery upravit – prostrkání (tracking, kerning)

Řazení písmen

MIMIK VLTAVA

bez vyrovnání

MIMIK VLTAVA

ruční vyrovnání

BRATISLAVA

bez vyrovnání

BRATISLAVA

vyrovnání metrikou

BRATISLAVA

optické vyrovnání

Řazení písmen

- kvalitní písma obsahují kerningové páry – definici úpravy prostrkání mezi obvyklými dvojicemi písmen
- pro vyrovnání textu používat
 - kerning z metriky – je-li k dispozici a je-li kvalitní
 - optický kerning – je-li k dispozici algoritmus, pro kombinaci písem
 - ruční vyrovnání – pro nadpisy, náročnou sazbu
- kurzívní korekce

(podběľ) (podběľ)

Řazení písmen

CELKOVÉ PROSTRKÁNÍ TEXTU

- tracking
- grafický prvek, působí dobře ve verzálcích
- výjimečně vyznačování

Řazení písmen

- kladné prostrkání (loose)
 - zvýraznění, provzdušnění textu
 - rozbíjí plynulost čtení
- záporné prostrkání (tight)
 - zvláštní grafický prvek
 - v odůvodněných případech úprava délky řádku
 - neničí tolik plynulost čtení, mění index zabarvení písma
- při prostrkání se musí často změnit i mezislovní mezera
- pokud možno neprostrkáváme kurzívní řezy

Řazení písmen

Lore modionse magna consed
tat alis nisit nit prat, cotonullaore
vent dolore douisl dos et dolenit
vel utpat.

Dui essed tions ausgiam zzriure
illaorero dit, seniama, sustio
odo od del ea faccusmmy nim
doleniat la facinci luwptat. Ut
loborpe ostrud minsek eu fac-
cummod tio eros nonummy

Lore modionse magna consed
tat alis nisit nit prat, cotonul-
laore vent dolore douisl dos et
dolenit vel utpat.

Dui essed tions ausgiam zzri-
ure illaorero dit, seniama,
sustio odo od del ea faccus-
mmy nim doleniat la facinci
luwptat. Ut loborpe ostrud
minsek eu faccummod tio
eros nonummy

Lore modionse magna
consed tat alis nisit nit
prat, cotonullaore vent do-
lore douisl dos et dolenit
vel utpat.

Dui essed tions ausgiam
zzriure illaorero dit, se-
niama, sustio odo od del
ea faccusmmy nim dole-
niat la facinci luwptat. Ut
loborpe ostrud minsek eu
faccummod tio eros non-

záporné prostrkání

normální prostrkání

kladné prostrkání

Řazení písmen

TEXT VERZÁLKAMI

normální prostrkání

TEXT VERZÁLKAMI

*kladné prostrkání,
původní mezislovní mezera*

TEXT VERZÁLKAMI

*kladné prostrkání,
zvětšená mezislovní mezera*

Mezislovní mezery

- typická mezera určená konkrétním písmem
- pro zúžená písmena užší, pro rozšířená písmena širší
- většinou $1/3$ čtverčíku
 - při sazbě většinou v rozmezí $1/4 - 1/2$ čtverčíku
- změna mezislovní mezery
 - při úpravě délky řádku (sazba do bloku)
 - při netypické velikosti písma (větší písmo nevyžaduje velké mezislovní mezery)
 - při verzálkové sazbě (vhodnější bývají širší mezery)

Mezislovní mezery

mezery v minuskovém textu

TYTĚŽ MEZERY
VE VERZÁLKOVÉM TEXTU

VĚTŠÍ MEZERY
VE VERZÁLKOVÉM TEXTU

Mezislovní mezery

- zúžená sazba působí kompaktněji
rozšířená sazba působí nesoudržně
- druhy mezer
 - rozdělitelné × nerozdělitelné
 - pevné × pružné
 - základní × zúžené × rozšířené
- typické názvy
 - úzká (thin space)
 - vlasová (hair space)
 - tabulková (figure space)
 - půlčtverčík (en space)
 - čtverčík (em space)

Meziřádkové mezery

- zápis např. Palatino 10/12
 - sazba 10bodovým písmem Palatino s rozpalem účaří 12 bodů
- odvození z velikosti kuželky, typicky 120 %
- proklad (leading) typicky 20 %
- menší proklad – kompaktní sazba
 - text soudržný, oko hůře vyhledává následující řádek
- větší proklad
 - opačné vlastnosti
- větší písmo nevyžaduje velký proklad a opačně
- v textu dodržujeme stejný proklad!

Meziřádkové mezery

Lore modionse magna consed
tat alis nisit nit prat, cotonul-
laore vent dolore douisl dos et
dolenit vel utpat.

Dui essed tions ausgiam zzri-
ure illaorero dit, seniama,
sustio odo od del ea faccus-
mmy nim doleniat la facinci
luwptat. Ut lorporpe ostrud
minsek eu faccummod tio
eros nonummy

Lore modionse magna consed
tat alis nisit nit prat, cotonul-
laore vent dolore douisl dos et
dolenit vel utpat.

Dui essed tions ausgiam zzri-
ure illaorero dit, seniama,
sustio odo od del ea faccus-
mmy nim doleniat la facinci
luwptat. Ut lorporpe ostrud
minsek eu faccummod tio
eros nonummy

Lore modionse magna consed
tat alis nisit nit prat, cotonul-
laore vent dolore douisl dos et
dolenit vel utpat.

Dui essed tions ausgiam zzri-
ure illaorero dit, seniama,
sustio odo od del ea faccus-
mmy nim doleniat la facinci
luwptat. Ut lorporpe ostrud
minsek eu faccummod tio
eros nonummy

Garamond 15/15

Garamond 15/18

Garamond 15/22

Meziřádkové mezery

Lore modionse magna consed tat alis nisit nit prat, cotonullaore vent dolore douisl dos et dolenit vel utpat. Dui essed tions ausgiam zzriure illaorero dit, seniama, sustio odo od del ea faccummy nim doleniat la facinci luwptat. Ut lorporpe ostrud minsek eu faccummod tio eros nonummy

Garamond 15/15

Lore modionse magna consed tat alis nisit nit prat, cotonullaore vent dolore douisl dos et dolenit vel utpat. Dui essed tions ausgiam zzriure illaorero dit, seniama, sustio odo od del ea faccummy nim doleniat la facinci luwptat. Ut lorporpe ostrud minsek eu faccummod tio eros nonummy

Garamond 15/18

Lore modionse magna consed tat alis nisit nit prat, cotonullaore vent dolore douisl dos et dolenit vel utpat. Dui essed tions ausgiam zzriure illaorero dit, seniama, sustio odo od del ea faccummy nim doleniat la facinci luwptat. Ut lorporpe ostrud minsek eu faccummod tio eros nonummy

Garamond 15/22

Meziřádkové mezery

REJSTŘÍK

- stránkový
 - první a poslední řádek na stránce se kryjí (na listu i na dvojstránce)
- řádkový
 - všechny řádky se kryjí
 - výjimka nadpisy, poznámky apod.
 - tzv. síť účaří
 - nezbytnost při vícesloupcové sazbě

Meziřádkové mezery

Lor iriureet adip eriusci et, sum aliquisci ex exerit wis aliquam incidunt dit at vulputat nim zzrilla facilit nim zzrillam, sed modolent wismodolore commolore te commolor acin ut laore dolor augiame umsandr raesecte feugiate veliquatie mod ming exerit, si te feu feum quip ea feu feuis augait nulluptatie digna augue mincil ut incipsum vulluptat iusciduipis am etumsan el eugait ad et, quat, quisi tie modit in ut prat dignit il iuscin

henim ipit exerostisim doloborem in ver sed dolorperat wisi. Lore veniamcortie faccum veliquis ad min hent lore dolent adigna faccum zzrit iurem zzrit iril incil et, vel dolore faccummy

sazba na rejstřík

Lor iriureet adip eriusci et, sum aliquisci ex exerit wis aliquam incidunt dit at vulputat nim zzrilla facilit nim zzrillam, sed modolent wismodolore commolore te commolor acin ut laore dolor augiame umsandr raesecte feugiate veliquatie mod ming exerit, si te feu feum quip ea feu feuis augait nulluptatie digna augue mincil ut incipsum vulluptat iusciduipis am etumsan el eugait ad et, quat, quisi tie modit in ut prat dignit il iuscin

henim ipit exerostisim doloborem in ver sed dolorperat wisi. Lore veniamcortie faccum veliquis ad min hent lore dolent adigna faccum zzrit iurem zzrit iril incil et, vel dolore faccummy

nepořádná sazba

Odstavec

- základní blok textu
 - obsahově – vyjadřuje ucelenou myšlenku
 - graficky – je oddělen od ostatních odstavců
- dělení textu na odstavce určuje autor
- v odůvodněných případech lze složení odstavců měnit při sazbě (po dohodě s autorem)

Odstavec

PARAMETRY

- délka řádku
 - typicky 40 až 70 znaků
 - větší ⇒ špatná čitelnost
 - menší ⇒ horší grafická úprava a špatná čitelnost
- stupeň písma a meziřádkový proklad
 - souvisí s délkou řádku
 - větší délka řádku se kompenzuje větším prokladem
- oddělení odstavců
- zarovnání

Odstavec

ZAROVNÁNÍ

- na prapor (levý, pravý)
- na osu
- do bloku (+ zarovnání spodního řádku)
- volné zarovnání (mimoosové)
- vyrovnání se dosahuje
 - změnou mezislovních mezer
 - změnou mezispísmenných mezer
 - deformací znaků (pro speciální písma)
- po sobě následující řádky by měly mít podobné vyrovnání
- problém řek

Odstavec

Lore modionse magna
consed tat alis nisit nit prat,
cotonullaore vent dolore
douisl dos et dolenit vel ut-
pat. Dui essed tions ausgiam
zzriure

na levý prapor

Lore modionse magna
consed tat alis nisit nit prat,
cotonullaore vent dolore
douisl dos et dolenit vel ut-
pat. Dui essed tions ausgiam
zzriure

na osu

Lore modionse magna
consed tat alis nisit nit prat,
cotonullaore vent dolore
douisl dos et dolenit vel ut-
pat. Dui essed tions ausgiam
zzriure

na pravý prapor

Lore modionse magna consed
tat alis nisit nit prat, cotonul-
laore vent dolore douisl dos
et dolenit vel utpat. Dui
essed tions ausgiam zzriure
illaorero dit, seniama.

Lore modionse magna consed
tat alis nisit nit prat, cotonul-
laore vent dolore douisl dos
et dolenit vel utpat. Dui
essed tions ausgiam zzriure
illaorero dit, seniama.

do bloku

Lore modionse magna consed
tat alis nisit nit prat, cotonul-
laore vent dolore douisl dos
et dolenit vel utpat. Dui
essed tions ausgiam zzri-
ure illaorero dit, seniama.

Odstavec

Lore modionse magna consed tat alis nisit nit prat, cotonullaore vent dolore douisl dos et dolenit vel utpat. Dui essed tions ausgiam zzriure illaorero dit, seniama. Lor adit alit ad dunt vel utat vel ilit, velenibh eumsan ute faccumshan hendiati, quisi. Lortie magniam, quat, core facidunt utate dipis esequam.

Lore modionse magna consed tat alis nisit nit prat, cotonullaore vent dolore douisl dos et dolenit vel utpat. Dui essed tions ausgiam zzriure illaorero dit, seniama. Lor adit alit ad dunt vel utat vel ilit, velenibh eumsan ute faccumshan hendiati, quisi. Lortie magniam, quat, core facidunt utate dipis esequam.

Lore modionse magna consed tat alis nisit nit prat, cotonullaore vent dolore douisl dos et dolenit vel utpat. Dui essed tions ausgiam zzriure illaorero dit, seniama. Lor adit alit ad dunt vel utat vel ilit, velenibh eumsan ute faccumshan hendiati, quisi. Lortie magniam, quat, core facidunt utate dipis esequam.

vyrovnání změnou

↖ *mezislovních mezer*

↑ *měřítka znaků*

← *mezipísmenných mezer*

Odstavec

Lore dolor iusci eu facipsum
velestrud do exerci ex exerius
iduis nosto con utpat iuscing
euguerci el ea feusit lobor
sectetum duis nostrud eu
facipsum dipis nonsequam
dolorper ipit prat augiat. Ut
ilit alit nullutat lobore tin
henismolore modipsu ciduisit
dolorpero doluptat nim nibh
et adignim ad duipit pratisit
enibh eratue dion vullan er
susciblaorpe ostrud er at,
consequ tisit nisim adipit nos
ectem dolum vel ea facip ex-
ero dio deliqui erilluptatie.

Lore dolor iusci eu facipsum
velestrud do exerci ex exerius
iduis nosto con utpat iuscing
euguerci el ea feusit lobor
sectetum duis nostrud eu
facipsum dipis nonsequam
dolorper ipit prat augiat. Ut
ilit alit nullutat lobore tin
henismolore modipsu ciduisit
dolorpero doluptat nim nibh
et adignim ad duipit pratisit
enibh eratue dion vullan er
susciblaorpe ostrud er at,
consequ tisit nisim adipit nos
ectem dolum vel ea facip ex-
ero dio deliqui erilluptatie.

řeky

Odstavec

ODDĚLENÍ ODSTAVCŮ

- odstavcová zarážka – 1 až 3 čtverčíky
- východový řádek (poslední řádek odstavce)
 - delší než odstavcová zarážka
 - mezera od pravého okraje větší než odstavcová zarážka
- předsazení – záporná odstavcová zarážka

◀→ Lore et ip et pratum lenim amet inim el eummy nissis delesenis
adiam endrero odip exeriureet, quis aut iuscipisit, quat wisisim do od ming
eugue volutpat. Lore mod modio endrem volesse consecetum. ▶←

Odstavec

- bez odsazení
 - u sazby na prapor
 - důležitá délka východového řádku
 - někdy se neodsazuje odstavec za nadpisem
- oddělení mezerou před/za odstavcem
 - malá mezera rozbíjí rejstřík, velká bývá moc prázdná
 - někdy prázdný řádek s ornamentem (linka)
- změna levého/pravého okraje sazby
 - sazba poznámky, citace, ...

Odstavec

Lore modionse magna consed
tat alis nisit nit prat, cotonul-
laore vent dolore douisl dos et
dolenit vel utpat. Dui essed
tions ausgiam zzriure.

Lor ip er augue dolore eugait
la feugiatis nos nulputet iu-
reet in ero dolore mod delen-
dre dolorti cipit illa faccum
quat.

Lorem eum nostrud te et nim
quis aliquisl ut irilis niatuer-
cil dolore ex elent er at. Ut
praesse uamconulput nu.

bez odsazení

Lore modionse magna consed
tat alis nisit nit prat, cotonul-
laore vent dolore douisl dos et
dolenit vel utpat. Dui essed
tions ausgiam zzriure.

Lor ip er augue dolore eugait
la feugiatis nos nulputet iu-
reet in ero dolore mod delen-
dre dolorti cipit illa faccum
quat.

Lorem eum nostrud te et nim
quis aliquisl ut irilis niatuer-
cil dolore ex elent er at. Ut
praesse uamconulput nu.

odsazení mezerou

Lore modionse magna consed
tat alis nisit nit prat, cotonul-
laore vent dolore douisl dos et
dolenit vel utpat. Dui essed
tions ausgiam zzriure.

Lor ip er augue dolore
eugait la feugiatis nos
nulputet iureet in ero
dolore mod delendre
dolorti cipit illa faccum
quat.

Lorem eum nostrud te et nim
quis aliquisl ut irilis niatuer-
cil dolore ex elent er at. Ut
praesse uamconulput nu.

změna okraje

Odstavec

- grafická zarážka
 - odstavec začíná grafickým prvkem
 - speciální – iniciála
 - slovo nebo písmeno
 - vsazená do bloku nebo přesahující obraz
 - písmeno je třeba oddělit od bloku mezírkou
 - v kombinaci s předsazením typické pro pořadovou sazbu
- relativní odsazení
 - odstavce plynulý text, odděleny jen grafickým prvkem/mezerou

Odstavec

- ▶ Lore modionse magna consed tat alis nisit nit prat, cotonullaore vent dolore.
- ▶ Douisl dos et dolenit vel utpat. Dui essed tions ausgiam zzriure

grafický symbol

Lore modionse magna consed tat alis nisit nit prat, cotonullaore vent dolore douisl dos et dolenit vel utpat. Dui essed tions ausgiam zzriure

iniciála v bloku

- Lore modionse magna consed tat alis nisit nit prat, cotonullaore vent dolore.
- Douisl dos et dolenit vel utpat. Dui essed tions ausgiam zzriure

předsazení a symbol

Lore modionse magna consed tat alis nisit nit prat, cotonullaore vent dolore douisl dos et dolenit vel ut-

iniciála mimo blok

Lore modionse magna consed tat alis nisit nit prat, cotonullaore vent dolore douisl dos et dolenit vel utpat. Dui essed tions ausgiam zzriure. Lore mod esse er aci bla feugiam, sum velis niat, si. ☞ Lor ad dionsequip elent vel eum ex eliquip eugait velendionse dolobortie feumsandion ut ad ent lobortion euiscil sissenibh eu facilla consed eĉtem autem volore dolorero conullandre veli. ☞ Lorero eliscilit et et adiamco sequis nonsed.

relativní odsazení

Odstavec

PARCHANTY

- neúplný východový řádek jako první řádek stránky (sirotek)
- první řádek odstavce jako poslední řádek stránky (vdova)
- mimořádně nepěkné v kombinaci s nadpisy

Lor sendrer sit lan vullut iriustio eum quisi blam nulla am iusto ea consendipis delis amet, sustion equipit autpatinibh et wisl utpat. Ut ipis aliquat aut aut ut er alis exeril inim ing ex ese magnit la amet vel iuscidunt nim quatincil dolor sed et diamet, quat luptat. Duis euis exer sequatum dolenim nullaor ercipit, cor aliquipisis accum dolesto

Questo

Dosequis et luptatem velendr etumsan

verciduis aliquis aut ip eummy nostrud magna at. Ut irit eros do essim zzriuscidunt lor sim aliquis smolor ipisi te tionsed dionullan esto odolorero ent nonulla consendre doloreet adio odignit lorpero od mod molore dolobor raesto Ut nim zzrilisit nostin eu faciliquate dolesto exer summy nonsequat, quissim duipsum dolum delenis nonse magna ad ero estionulla feuisim del ullutpatet lutpat alis nis dunt atumsandreet augiam, quisi. Lorercilis nullupt tueriure delit illandion

hendre vullaorem zzrilluptat.

Carramba!

Quamconse el iriure vullam do commodo obore dipiscip umsandiat praestio del dolobor adionullan utatum nonummolore faci blamet et incil exercilis aliquissit eummodi nisim dolortis del utpat. Ut velit vel iure dolorti cinci eugait volor sim vent at. Duis acillum vulputem zzril ex euis ea commy nibh ex esed tat, volum at utatin Loreet, velit lore miniamet aut ero

Dělení

- ve slovech × mezi slovy
- ruční × automatické
- podle gramatiky příslušného jazyka, ale s typografickými výjimkami

Dělení

DĚLENÍ VE SLOVECH

- na hranici jazykových jednotek (předpona, kmen, přípona)
- na hranici slabik
- nedělíme v dvojhlásce
- dělení ve spojovníku – bude-/-li
- na konci řádku i na začátku následujícího alespoň tři znaky
- nejvýše tři dělení po sobě
- nedělíme při nechtěném vzniku jiného významu (knihovna, nádržka, sekunda)
- v některých jazycích se při dělení mění podoba slova!

Dělení

DĚLENÍ MEZI SLOVY

- nedělíme mezi jednopísmennou předložkou a slovem
- pokud možno nedělíme ani mezi jednoslabičnou předložkou a slovem
- nedělíme v datu, čísle, mezi číslem a jednotkou, ve zkratce, mezi titulem a jménem
- nedělíme při výskytu stejných slov nad sebou
- v sazbě na prapor a na osu dělíme dle významu a kvůli siluetě

Dělení

Mezinárodní filmový
festival v Cannes

Mezinárodní
filmový
festival
v Cannes

Mezinárodní
filmový festival
v Cannes

Mezinárodní
filmový
festival v Cannes

Dělení

ALGORITMUS ŘÁDKOVÉHO ZLOMU

- jednoduchý
 - postup po řádcích, žravý algoritmus
 - upřednostňuje stažení před roztažením
 - upřednostňuje zlom bez dělení slov
- inteligentní
 - optimalizace mezer v celém odstavci
 - T_EX, InDesign
- výhody × nevýhody
 - jednoduchý: rychlejší, předvídatelný
 - inteligentní: ne tak rychlý, drobná změna vyvolá lavinu změn

Sazba

TEČKA .

- sazba na konci věty, neodděluje se mezerou
- za tečkou běžná mezera
- nesází se za nadpisem, popiskem obrázku
- na konci věty jen jedna tečka:
Výrobcem je firma Umyvadla, s. r. o.
- označení řadových číslovek
80. léta (ne 80-tá!)
- výjimky
19.30 hodin, kapitola 2.5.2
soubor pokus.txt, adresa www.imdb.com
verze 1.5

Sazba

ČÁRKA ,

- sazba za slovo, následuje mezera
- použití viz Pravidla českého pravopisu
- pozor na přístavky!

Výrobek vzniknul ve spolupráci Škoda, a.s., s naší firmou.

Sazba

OTAZNÍK, VYKŘIČNÍK ?!

- od předchozího textu se neodděluje mezerou (nálitek)
- za znaménkem mezerá
- v případě několika znamének sazba bez mezer:

To je ono!!!

Na zkoušku přišli tři (!) studenti.

„Myslíte?“

Sazba

STŘEDNÍK, DVOJTEČKA ;:

- sazba jako vykřičník, otazník
- zvláštní použití středníku: náhrada čárky ve výčtu
Výsledky jsou 1,5; 3,14; 5.
- ostatní použití viz Pravidla českého pravopisu
- výjimka v sazbě
Zápas skončil 3:2.

Sazba

VÝPUSTKA ...

- speciální znak – ..., tři tečky – ...
- sazba k předchozímu výrazu bez mezery
...něco začíná a něco končí...
Jestli nebudeš zticha, tak...
- sazba s mezerou jen v případě výčtu
To máte hřebíky, latě, vruty, spojky, ...
- sazba více teček jen v případě neúplného výrazu
(potom počet teček má být přesný)
Je to hnědé a leze to na laně. Co je to? J....!

Sazba

UVOZOVKY

- v češtině „text“, zřídka francouzské »text« (v angličtině “text”, ve francouzštině «text»)
- sazba těsně k výrazu
- znak " užíváme jen pro palce
- kombinace uvozovek – běžné, jednoduché, francouzské
- nepoužíváme ve výčtech

víno červené

" bílé

" růžové

" šumivé

" fortifikované

Sazba

SPOJOVNÍK -

- sazba bez mezer
- spojení výrazu
česko-anglický slovník
Marlen Jelinková-Cimrmanová
Plzeň-sever, Praha 2-Vinohrady
www.pepino-condom.cz
nebude-li pršet
n-tice (ale 16bitový)

Sazba

POMLČKA –

- 1/2 čtverčíku –, čtverčík —, někdy 3/4 čtverčíku –
- interpunkce – oddělení mezerou
– nesmí vyjít na začátek řádku

Takto – a ne jinak – se sází pomlčka.

- náhrada předložky nebo spojky
– sazba bez mezer, resp. s vyrovnáním
– při dělení nutno opsat slovy
v letech 1999–2003, trasa Praha–Plzeň
poměr cena–výkon

Sazba

- zkrácená sazba cen
 - pouze při označení měny před číslem, nebo je-li měna vynechána
utopenec Kč 30,-	špatně:
pivo stojí 20,-	rum stojí 25
rohlík stojí 2 Kč	zelená stojí 25,- Kč
- opakovací znaménko, grafický prvek (výčty, rejstříky, ...)

Sazba

MINUS –

- podobné pomlčce
- výška a tloušťka odpovídá znaménku +

jedna – dvě

– 3 + 1 – 2

minus

pomlčka

Sazba

STUPEŇ °

- kroužek, nikoliv „o“ v pozici exponentu
- sazba mezery podle významu
- mezera normální nebo 1/4 čtverčíku

40 °C (čtyřicet stupňů Celsia)

40° horko (čtyřicetistupňové horko)

12° pivo (dvanáctistupňové pivo)

60 ° (šedesát stupňů)

5°15'20" (pět stupňů, patnáct minut a dvacet vteřin)

Sazba

PROCENTO, PROMILE ‰‰

- sazba jako u stupňů
- mezera normální nebo 1/4 čtverčíku
5% chyba (pětiprocentní chyba)
chyba 5 ‰ (chyba pět procent)

Sazba

ZÁVORKY

- většinou kulaté (), pro výslovnost hranaté [], v matematice i složené {} a jiné
- přisazují se bez mezer
Správně se závorky (v textu) sázejí těsně.

Sazba

ČÍSLA

- v textu (beletrii) vyjadřujeme pokud možno slovně
Vešli dva lyžari. špatně: Vešli 2 lyžaři.
Minulý víkend tu bylo 396 lyžařů.
- číslicí by neměla začínat věta
nevhodně: 1. května jsme tu nebyli.
lépe: Dne 1. května jsme tu nebyli.
Nebyli jsme tu 1. května.
- řády oddělujeme úzkou mezerou (šířky des. čárky)
133 380 966,256 25
výjimka: v roce 1930

Sazba

- spojení číslic a slov
formát A4, 32krát, 5pásmový
- datum – mezera 1/4 čtverčíku
1. dubna 2005
1. 4. 2005
- čas
Vlak odjíždí v 16.30 h.
Vlak odjíždí v 16 h 30 min.
Vlak odjíždí v 16 hod. 30 min.
Doběhl v čase 2:56,30.

Sazba

ZKRATKY

- nutnost dodržet kodifikovaný způsob sazby (velká písmena, členení)
Bc. Mgr. Ing. CSc. DrSc. doc. prof. JUDr. MUDr. RNDr. PaedDr. PhDr. Ph.D.
- v neoficiálním použití titul malým písmenem
Navštívili nás dr. Nový a ing. Černý.
(nepíšeme Navštívili nás RNDr. Nový, CSc., a Ing. Černý, Ph.D.)
- další zkratky
ap. apod. č. čp. fa (fy, fě, fou) hi-fi (Hi-Fi) p. pí sl.
dag kg kHz

Sazba

- „viz“ není zkratka
- větu nezačínáme zkratkou

Vyznačování

- upozornění na určitou část textu
- nemělo by narušovat plynulost čtení
- střídme
- čím méně druhů vyznačování, tím lépe
- kurzíva
 - základní typ vyznačování
 - pro beletrii nejlepší
- polotučné písmo
 - výrazné upoutání pozornosti
 - na delším úseku textu ztrácí účinnost
 - nekombinovat tučné a polotučné písmo
 - vhodné pro slovníky, seznamy apod.

Vyznačování

Lore modionse magna consed
tat alis *nisit* nit prat, cotonul-
laore vent dolore douisl dos et
dolenit vel utpat. Dui essed
tions ausgiam zzriure.

*Lor ip er augue dolore eugait la
feugiatis nos nulputet iureet in
ero dolore mod delendre dolorti
cipit illa faccum quat.*

Lorem eum nostrud te et nim
quis aliquisl ut irilis niatuer-
cil dolore ex elent er at. Ut
praesse uamconulput nu.

vhodné

Lore modionse magna consed
tat alis **nisit** nit prat, cotonul-
laore vent dolore douisl dos et
dolenit vel utpat. Dui essed
tions ausgiam zzriure.

Lor ip er augue dolore eugait
la feugiatis nos nulputet iu-
reet in ero dolore mod delen-
dre dolorti cipit illa faccum
quat.

Lorem eum nostrud te et nim
quis aliquisl ut irilis niatuer-
cil dolore ex elent er at. Ut
praesse uamconulput nu.

použitelné

Lore modionse magna consed
tat alis nisit nit prat, cotonul-
laore vent dolore douisl dos et
dolenit vel utpat. Dui essed
tions ausgiam zzriure.

**Lor ip er augue dolore
eugait la feugiatis nos nul-
putet iureet in ero dolore
mod delendre dolorti cipit
illa faccum quat.**

Lorem eum nostrud te et nim
quis aliquisl ut irilis niatuer-
cil dolore ex elent er at. Ut
praesse uamconulput nu.

nevhodné

Vyznačování

- kapitálky
 - vlastnosti podobné kurzívě
 - nezvyklé – u slavnostních textů nebo jako doplňkové vyznačování
- jiné kresebné varianty písma
 - z nouze ctnost
 - většinou nedopadá dobře
- podtržení
 - ruší obraz písma, linka na sebe strhává pozornost
 - používáme jen ve výtvarně odůvodněných případech

Vyznačování

- barevné odlišení
 - technicky komplikované
 - dražší než jednobarevná sazba
 - efektní ⇒ nutná velká opatrnost
- prostrkání
 - ruší tok textu
 - používáme jen ve výtvarně odůvodněných případech
- odlišné písmo
 - pozor na stejný charakter písma
 - vhodné pro technickou literaturu, slovníky

CO JE S VAŠÍM DUCHEM, DUŠÍ A FYZICKÝM TĚLEM ???

„DNEŠNÍM OBJEVOVÁNÍM NÁS, VESMÍRNÝCH LIDÍ,
OBJEVUJETE SEBE SAMA, VÁŠ NEGATIVNÍ LOUTKOVÝ
OVLÁDACÍ STAV, OBJEVUJETE TO DUCHOVNÍ CESTOU
– PRACÍ SVĚTELNOU NEZIŠTNOU POMOCI BLIŽNÍM SVÝM,
SKRZE ZMĚNU SEBE SAMA, VYSVOBOZENÍ A NÁVRAT
DOMŮ, DO PRAVÉHO STVOŘENÍ, VAŠEHO JEDINÉHO
SKUTEČNÉHO DOMOVA LÁSKY.“

Nevhodné využití vyznačování. Zdroj: www.vesmirnilide.cz

Vyznačování

KOMBINACE VYZNAČOVÁNÍ

- je nutné promyslet předem, jaké kombinace se mohou vyskytnout
- nejlepší je text formulovat tak, aby ke kombinaci nedocházelo

*Nějaký text. Tato věta je důležitá, zejména **toto** slovo.*

VYZNAČOVÁNÍ A INTERPUNKCE

- interpunkci zvýrazňujeme, patří-li do zvýrazňovaného textu

*V kinech běží filmy *Solaris*, *Svět zítřka* a *Paříž, Texas*.*